

УДК 373.3.016:811.11

DOI: 10.24144/2524-0609.2019.44.132-136

Полонська Тамара Костянтинівна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
старший науковий співробітник відділу навчання іноземних мов

Інститут педагогіки НАПН України,

м.Київ, Україна

Polonska@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-5717-1041>

РЕАЛІЗАЦІЯ НАСКРІЗНИХ ЗМІСТОВИХ ЛІНІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Анотація. Актуальність обраної теми пов'язана з реалізацією компетентісного підходу в навчанні, який передбачає зміщення акценту з накопичення обсягу знань на формування практичних умінь і набуття необхідних життєвих компетентностей. Мета статті: з'ясувати сутність поняття «наскрізні змістові лінії» та розкрити особливості їх реалізації у процесі навчання іноземних мов учнів початкової школи на засадах компетентісного підходу. Методи дослідження: теоретичні (аналіз наукової психолого-педагогічної, лінгвістичної та методичної літератури, чинних нормативних документів тощо). Автором проаналізовано нові нормативні документи про початкову освіту, визначено сутність наскрізних змістових ліній в освітньому процесі в цілому та курсі іноземної мови початкової школи зокрема. У статті охарактеризовано чотири наскрізні змістові лінії в навчанні іноземних мов учнів 1–4 класів на засадах компетентісного підходу, співвіднесено їх із запропонованими у програмах темами та обов'язковими результатами навчання. Реалізація змістових ліній спрямована на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях.

Ключові слова: компетентісний підхід; наскрізні змістові лінії; іноземні мови; початкова школа.

Вступ. Нині у світовій практиці ефективність освіти пов'язується з реалізацією компетентісного підходу, який спрямовує навчальний процес на формування не лише предметних, але й ключових компетентностей. Державний стандарт початкової освіти і типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти містять новітнє розуміння компетентісного підходу загалом і ключових компетентностей зокрема. Відповідно до цих документів вітчизняна школа потребує зміщення акцентів зі знаннєвого на компетентісний підхід до освіти, який передбачає передусім *вироблення і розвиток в учнів молодшого шкільного віку вмінь діяти, застосовувати набутий ними досвід у різних життєвих і проблемних ситуаціях*.

Оновлення змісту навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти також пов'язується з компетентісним підходом, спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих компетентностей («life skills»), що в майбутньому дали б їм змогу вільно й комфортно почуватися в сучасному світовому просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як показав аналіз науково-методичної літератури, означену нами проблему найповніше висвітлено стосовно шкільних предметів природничо-математичного циклу. Що стосується іноземної мови, то є лише окремі публікації з характеристикою тієї чи іншої змістової лінії у процесі навчання студентів закладів вищої освіти, зокрема: комунікативної (С.П.Каричковська); соціокультурної (Ю.Г.Безгін, І.Б.Іванова). Аналіз наскрізних змістових ліній у нових програмах з іноземних мов для початкової школи знайшов своє відображення в публікаціях Т.К. Полонської (Полонська, 2018; Полонська, 2019). Але питання змісту цих ліній, способів їх реалізації та відображення в тематиці ситуативного спілкування ще ніким не досліджувалося.

Метою статті є з'ясування сутності поняття «наскрізні змістові лінії» та розкриття особливостей їх реалізації у процесі навчання іноземної мови учнів початкової школи на засадах компетентісного підходу. **Завдання дослідження:** на основі аналізу чинних типових освітніх програм для закладів за-

гальної середньої освіти (Іношомовна галузь. Іноземна мова) охарактеризувати наскрізні змістові лінії в курсі іноземної мови початкової школи, співвіднести їх із запропонованими у програмах темами та обов'язковими результатами навчання.

Методи дослідження: *теоретичні* (аналіз наукової психолого-педагогічної, лінгвістичної та методичної літератури, чинних нормативних документів: стандартів, програм тощо); *експериментальні* (апробація теоретичних положень теми).

Виклад основного матеріалу. У документах Нової української школи запропоновано сучасні дефініції понять «компетентісний підхід», «компетентності», «ключові компетентності».

Зокрема, *компетентісний підхід* визначено як «місток, який поєднує школу з реальним світом і тими потребами, які ставить перед людиною життя». *Компетентність* трактується як «поєднання знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити діяльність у нових непередбачуваних умовах», а *ключові компетентності* як «ті, які кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, вияву активної громадянської позиції, соціального залучення та працевлаштування, і які здатні забезпечити життєвий успіх молоді у суспільстві знань» (Нова укр. школа..., 2016, с.10).

У навчанні іноземних мов компетентісний підхід проявляється насамперед у процесі комунікативної діяльності, коли учні не лише отримують певні знання, але й виконують систему навчальних дій, які забезпечують оволодіння цими знаннями у практичній діяльності.

Зміст іношомовної освіти представлено в мовно-літературній освітній галузі двох типових навчальних програм для закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО), створених на основі нового Державного стандарту початкової освіти (Державний стандарт..., 2018). Утім ці програми мають як спільні, так і відмінні риси. Щоб з'ясувати, що єднає й різнить ці документи, розглянемо насамперед мету і завдання іношомовної освіти в початковій школі.

Наприклад, у програмі, підготовленій під керівництвом О.Я.Савченко, головна мета навчання іно-

земної мови в початковій школі полягає у *формуванні в учнів комунікативної компетентності*, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів (Типова освітня програма для закладів..., 2018). Ця мета дублює мету з попередніх програм.

Натомість, у програмі, підготовленій під керівництвом Р.М.Шияна, метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є *формування іншомовної комунікативної компетентності* для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини (Типова освітня програма початкової освіти, 2018).

Отже, спільним у визначенні мети в обох програмах є *формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності*. Щодо другої половини речення, то у програмі, підготовленій під керівництвом О.Я.Савченко (*умовно перша програма*), ця мета досягається за допомогою складників комунікативної компетентності: лінгвістичної, мовленнєвої і *соціокультурної* компетентності (далі в тексті програми йтиметься про *соціолінгвістичну* компетентність). Програма, підготовлена під керівництвом Р.Б.Шияна (*умовно друга програма*), пропонує для формування іншомовної комунікативної компетентності здійснювати навчальну діяльність у межах змістових ліній, які забезпечують розвиток інших ключових компетентностей. Фактично змістові лінії є не що інше, як компоненти комунікативної компетентності. Оскільки сучасний розвиток вітчизняної шкільної іншомовної освіти характеризується впровадженням компетентнісного підходу до навчання на основі предметних і ключових компетентностей як результату навчання, то, на наш погляд, мета у другій програмі є більш конкретно й осучасненою.

У чинних навчальних програмах, на відміну від попередніх, сформульовано основні завдання іншомовної освіти, спрямовані на реалізацію головної мети навчання іноземних мов учнів початкової школи. Окреслені завдання, які фактично збігаються в обох програмах, передусім спрямовані на формування лінгвістичної та мовленнєвої компетентностей (*здійснювати спілкування..., розуміти на слух..., читати і розуміти... тощо*).

Але слід зазначити і наявність завдань, що відповідають вимогам Нової української школи та передбачають розвиток критичного і логічного мислення учнів, формування їхньої здатності до творчого самовираження, застосування отриманих знань у нестандартних і непередбачуваних життєвих ситуаціях, готовність вступати в іншомовне спілкування тощо. До таких завдань можна віднести:

- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

Що стосується завдань, які містяться лише у другій програмі (а саме: 1) обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; 2) ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов), то, на нашу думку, вони є важливими, але більше стосуються учнів базової і профільної школи, зокрема їхнього навчального досвіду до реалізації цих

завдань, тобто готовності до різних форм іншомовного спілкування.

Відповідно до мети та завдань іншомовної освіти в початковій школі у першій програмі виокремлено такі *складники комунікативної компетентності*: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія». У другій програмі ці складники віднесено до змістових ліній, які окреслюють внутрішню структуру іншомовної освітньої галузі та систематизують її конкретні очікувані результати. Оскільки метою нашої публікації є наскрізні змістові лінії, розглянемо це питання детальніше.

На думку П.С.Лернера, поняття «*наскрізні змістові лінії*» є досить нечітким і навіть суперечливим. В одних випадках, із позицій «знаннєвого» підходу, ними визначають розділ (главу, фрагмент, модуль, кластер) предметного змісту навчального матеріалу, а в інших, із позицій компетентнісного підходу, розкривають змістові лінії як світоглядні, логіко-алгоритмічні, інформаційно-технологічні та моделюючі, котрі спрямовані на формування основ наукового світогляду, загальнонавчальних і загальнокультурних навичок роботи з інформацією, підготовку учнів до подальшої професійної діяльності, оволодіння інформаційними і телекомунікаційними технологіями. Учений припускає, що «змістові лінії» в ідеалі могли б служити підвищенню прозорості розуміння учнями змісту предметних і освітніх галузей, тобто зменшенню ступеня їхнього відчуження від особистісно орієнтованого знання (Лернер, 2010).

Щоб розібратися в сутності та призначенні наскрізних змістових ліній звернемося до робіт В.С.Ледньова, який сформулював принцип відображення освітніх галузей (навчальних предметів) у змісті загальної освіти (Леднев, 1991). Названий автором принцип «бінарного входження базових компонентів до структури освіти» полягає в тому, що кожна освітня галузь включається до змісту освіти двояко: по-перше, як окремий навчальний предмет і, по-друге, імпліцитно – як «наскрізні лінії» у змісті шкільної освіти в цілому. Наприклад, навчання української мови у школі здійснюється у вигляді мовленнєвої та іншої мовної діяльності на заняттях з усіх навчальних предметів. Поряд з цим у навчальному плані є й окремий шкільний предмет «Українська мова». Ідея «бінарного входження» працює як на міжпредметному, так і на внутрішньопредметному рівні. У середині змісту курсу вона реалізується за допомогою змістових ліній.

Слід зазначити, що жоден педагогічний чи методичний словник не містить дефініції поняття «змістова лінія» чи «наскрізна змістова лінія».

Відповідно до вимог Нової української школи наскрізні змістові лінії є засобом інтеграції ключових і предметних компетентностей, навчальних предметів і предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Мета наскрізних змістових ліній полягає в тому, щоб сконцентрувати увагу й зусилля вчителів-предметників, класних керівників, усього педагогічного колективу на досягненні життєво важливої для учня й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності. Інтегровані змістові лінії реалізуються під час вивчення певних розділів і тем через добір відповідної інформації, дидактичних матеріалів та використання різних методів навчання, реалізації проектів і досліджень» (Нова укр. школа..., 2016, с.10).

У першій навчальній програмі (О.Я.Савченко) вирізняють чотири наскрізні змістові лінії, яких немає у

другій програмі (Р.М.Шияна). Це, зокрема, такі **наскрізні змістові лінії** (НЗЛ): «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність».

Доречно підкреслити, що наскрізні змістові лінії є новим структурним елементом у програмі з іноземних мов для початкової школи, реалізація яких передбачає формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях. Звичайно, роль іноземної мови як навчального предмета не є визначальною у формуванні зазначених наскрізних змістових ліній. Їх реалізація полягає у відповідному трактуванні навчального змісту тем, окреслених програмою, і не передбачає будь-якого його розширення чи поглиблення.

Розглянемо спрямованість зазначених змістових ліній на уроках іноземної мови та їх дотичність до тематики спілкування.

НЗЛ **«Екологічна безпека та сталий розвиток»** спрямована на формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної грамотності, готовності брати участь у розв'язанні питань довкілля і розвитку суспільства. У процесі вивчення тем «Природа та навколишнє середовище», «Людина», «Відпочинок і дозвілля», «Подорож» в учнів формується поняття того, що людина є частиною природи, і що її існування безпосередньо залежить від природного середовища.

Реалізація НЗЛ **«Громадянська відповідальність»** сприяє формуванню свідомого громадянина й патріота своєї країни, основ відповідального ставлення до громади і суспільства. Вивчаючи теми «Людина», «Я, моя родина і друзі», «Школа та шкільне життя», «Відпочинок і дозвілля», «Природа та навколишнє середовище», учні більше дізнаються про власні права й обов'язки; про свою роль і місце в сучасному мультилінгвальному та полікультурному середовищі тощо. Ця лінія засвоюється в основному через колективну діяльність (дослідницька робота, робота у групі, проекти тощо), що поєднує іноземну мову з іншими навчальними предметами і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

Формування здоров'язберезувальної ключової компетентності здійснюється в межах НЗЛ **«Здоров'я і безпека»**, котра спрямована на формування учня як духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінного громадянина суспільства, здатного вести здоровий

спосіб життя. Опрацьовуючи теми «Харчування», «Людина», «Помешкання», «Я, моя родина і друзі», «Відпочинок і дозвілля», «Подорож», учні глибше знайомляться з базовими правилами безпечної поведінки та чинниками, що впливають на здоров'я людини; навчаються розрізняти здорову та шкідливу їжу; активно долучаються до облаштування безпечного для життя й навчання середовища. Крім цього, сама структура кожного уроку потребує реалізації цієї лінії: активні методи роботи (інсценування, рольові ігри), фізкультхвилинки, хвилини релаксації, зміна діяльності тощо.

Вивчення НЗЛ **«Підприємливість і фінансова грамотність»** передбачає забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань і розвиток їхніх лідерських ініціатив. Навчання школярів раціонально використовувати кошти, заощаджувати, планувати витрати, виявляти ініціативу та відповідальність, проявляти обізнаність і своє ставлення до фінансових можливостей сучасних професій здійснюється під час оволодіння темами «Я, моя родина і друзі», «Свята і традиції», «Подорож», «Харчування».

Упровадження наскрізних змістових ліній має сприяти перебудові змісту навчання в такий спосіб, щоб отримані учнями знання, уміння й навички дозволили б їм успішно адаптуватися в новому соціальному й інформаційному середовищі та активно впливати на нього в інтересах збереження й подальшого розвитку суспільства та довкілля.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Наскрізні змістові лінії, як і ключові компетентності, є спільними для всіх навчальних предметів і слугують засобом інтегрування навчального змісту. Ефективність обов'язкових результатів навчання, окреслених у межах кожної наскрізної змістової лінії, залежить не лише від її змісту, а також від використання на уроках інтерактивних форм і методів навчання (проектні роботи, дидактичні та сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, дискусії, ситуаційні завдання тощо). Інтегровані змістові лінії корелюються з окремими ключовими компетентностями і сприяють формуванню ціннісних і світоглядних орієнтацій учня/учениці, що визначають його/її поведінку в різних життєвих ситуаціях. Перспективу наших подальших наукових розвідок ми вбачаємо в дослідженні впливу ключових компетентностей, виокремлених у чинній навчальній програмі, на ефективність оволодіння іноземною мовою учнями початкової школи.

Список використаної літератури

- Державний стандарт початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (дата звернення: 15.09.2018).
- Леднев В.С. *Содержание образования: сущность, структура, перспективы*: научное издание. Москва: Высшая школа, 1991. 223 с.
- Лернер П.С. *Модели содержательных линий предметных и образовательных областей*. 15.02.2010 г. URL: http://www.bim-bad.ru/biblioteka/article_full.php?aid=1626&binn_rubrik_pl_articles=181 (дата звернення: 11.03.2019).
- Нова українська школа: *основи стандарту освіти* / ред. кол.: Лілія Гриневич, Віктор Бриндза, Ніна Дементієвська, Роман Шиян (координатор проекту) та ін. Львів: Studio Wydawnicze VERSUM Lucyna Mynarska, 2016. 64 с.
- Полонська Т.К. Компетентнісні результати навчальних досягнень учнів молодшого шкільного віку з іноземної мови за новим державним стандартом початкової освіти. *Педагогічні обрії*. 2018. № 5-101. С. 18–24.
- Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти / під кер. О.Я. Савченко: лист МОН від 20.08.2018 р. № 1/9-503. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення: 15.09.2018).
- Типова освітня програма початкової освіти / під кер. Р.М. Шияна: лист МОН від 20.08.2018 р. № 1/9-503. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення: 15.09.2018).
- Polonska T.K. Innovation in the Ukrainian primary school: student learning outcomes requirements for foreign language according to competency-based approach. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 1. С. 69–76.

References

- Derzhavnyi standart pochatkovoi osvity*: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.02.2018 r. № 87. [State standard of primary education: the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 21 February 2018 No. 87]. URL: <http://zakon.rada.gov>.

ua/laws/show/87-2018-%D0%BF (last accessed: 15.09.2018) [in Ukrainian].

Hrynevych, L., et al. (Ed.). (2016). *Nova ukrainska shkola: osnovy standartu osvity*. [New Ukrainian school: fundamentals of standard in education]. Lviv Studio Wydawnicze VERSUM Lucyna Mynarska. [in Ukrainian].

Lednev, V.S. (1991). *Soderzhanie obrazovaniya: sushnost', struktura, perspektivy*: nauchnoe izdanie. [Content of education: essence, structure, perspectives]. Moskva: Vysshaya shkola. [in Russian].

Lerner, P.S. (2010). *Modeli soderzhatel'nykh liniy predmetnykh i obrazovatel'nykh oblastey* [Models of content lines of subject and educational spheres]. URL: http://www.bim-bad.ru/biblioteka/article_full.php?aid=1626&binn_rubrik_pl_articles=181 (last accessed: 11.03.2019) [in Russian].

Polonska, T.K. (2018). Kompetentnisni rezultaty navchalnykh dosiahnen uchniv molodshoho shkilnoho viku z inozemnoi movy za novym Derzhavnym standartom pochatkovoi osvity. [Competence outcomes of learning achievements for students of primary school age in a foreign language in accordance with the New State Standard of Primary Education]. *Pedahohichni obrir.*, 5-101, 18–24 [in Ukrainian].

Polonska, T.K. (2019). Innovation in the Ukrainian primary school: student learning outcomes requirements for foreign language according to competency-based approach. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, 1, 69–76 [in English].

Savchenko, O.Ya. (ed.). (2018). *Typova osvittia prohrama dlia zakladiv zahalnoi sereдноi osvity*. [Typical educational program for institutions of general secondary education]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (last accessed: 15.09.2018) [in Ukrainian].

Shyian, R.M. (Ed.). (2018). *Typova osvittia prohrama pochatkovoi osvity* [Typical primary educational program]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (last accessed: 15.09.2018) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.04.2019 р.

Стаття прийнята до друку 10.04.2019 р.

Полонская Тамара

кандидат педагогических наук, старший научный сотрудник
старший научный сотрудник отдела обучения иностранным языкам
Институт педагогики НАПН Украины,
г. Киев, Украина

РЕАЛИЗАЦИЯ СКВОЗНЫХ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫХ ЛИНИЙ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ НА ОСНОВЕ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА

Аннотация. Актуальность избранной темы связана с реализацией компетентностного подхода в обучении, который предусматривает смещение акцента с накопления объема знаний на формирование практических умений и приобретение необходимых жизненных компетентностей. Цель статьи: выявить сущность понятия «сквозные содержательные линии» и раскрыть особенности их реализации в процессе обучения иностранным языкам учащихся начальной школы на основе компетентностного подхода. Методы исследования: теоретические (анализ научной психолого-педагогической, лингвистической и методической литературы, действующих нормативных документов: стандартов, программ и т.п. Автором проанализированы новые нормативные документы о начальном образовании, определена сущность сквозных содержательных линий в образовательном процессе в целом и в курсе иностранного языка начальной школы в частности. В статье охарактеризованы четыре сквозные содержательные линии в обучении иностранным языкам учащихся 1-4 классов на основе компетентностного подхода, которые соотносятся с предложенными в программах темами и обязательными результатами обучения. Реализация этих линий направлена на формирование в учащихся способности применять знания и умения по различным предметам в реальных жизненных ситуациях.

Ключевые слова: компетентностный подход; сквозные содержательные линии; иностранные языки; начальная школа.

Polonska Tamara

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher
Department of Teaching Foreign Languages
Institute of Pedagogy of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine

IMPLEMENTATION OF CROSS-CUTTING CONTENT LINES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO PRIMARY SCHOOL STUDENTS ON THE BASIS OF COMPETENCE-BASED APPROACH

Abstract. The relevance of the chosen topic is related to the implementation of the competence-based approach to education, which involves shifting the emphasis from the accumulation of knowledge to the formation of practical skills and the acquisition of necessary life skills (competences). The purpose of the article: to clarify the essence for the concept of «cross-cutting content lines» and to reveal the features of its implementation in the process of teaching foreign languages to primary school students on the basis of the competence-based approach. Research methods: theoretical (analysis of scientific psycho-pedagogical, linguistic and methodical literature, current regulatory documents: standards, programs, etc.). The author reveals the modern definitions of the concepts «competence-based approach», «competence», «key competences», which are proposed in the documents of the New Ukrainian School. She analyzes the new regulatory documents on primary education, in particular: State standard of primary education, Typical educational program for institutions of general secondary education, Typical primary educational program; determines the essence of cross-cutting content lines in the educational process in general and a foreign language course of primary school in particular. The article describes four cross-cutting content lines in teaching foreign languages to students of grades 1-4 on the basis of the competence-based approach: «Environmental Security and Sustainable Development», «Civil Responsibility», «Health and Safety», «Entrepreneurship and Financial Literacy»,

the implementation of which is aimed at forming the student's ability to apply knowledge and skills from different school subjects in real life situations. These lines are correlated with separate key competences and contribute to the formation of value and ideological orientations of the student, determining his/her behaviour in various life situations. Cross-cutting content lines in a foreign language course of primary school are also correlated with the topics proposed in the programs and compulsory learning outcomes.

Key words: competence-based approach; cross-cutting content lines; foreign languages; primary school.